

PANNONHALMI HÍREK

Megjelenik negyedévente az önkormányzat támogatásával
kulturális és információs kiadvány

2004. t é l

Karácsonyi ünnepvárás

Békesség, jóakarát!

Ünnepeink közül talán a karácsony az, amely mindannyiunkat megérint! Varázslatos ez a titkokkal, szeretetvággyal körülvevő megható nap, amely nemcsak a kereszténység, hanem a család, a békesség, az életbe vetett hit ünnepe is.

A karácsony rendelkezik a leggazdagabb szimbólumrendszerrel: az újjászületés, a remény, az örömet hozó fény ünnepe. A világosság még nem ragyogott be minden sötét sarokba. Ezért kell még több,

mint kétezer év után is szünet nélkül azért fohászunk, hogy legyen világosság a földön és az emberi lelkekben.

A karácsonyi ünnepkör éppen ezért van tele a reménység jelbeszédeivel.

A mindig zöld, örökké élő fenyő a halhatatlanság szimbóluma fenséget, nyugalmat, frissességet áraszt. Örökzöldjével reménységet sugall.

Az adventi koszorú négy hetének egyre növekvő gyertyafénye a sötétségből kivezető világosságra utal, amely a karácsonyfán éri el legszebb pompáját.

A fenyőfát körülállva mindannyiunk szívébe szereteteink és a másik ember megajándékozásának öröme száll.

Kedves szóval, mosollyal, lélekből fakadó simogatással és a közelgő újesztendőre szóló jókívánsággal „érintsük meg” egymást!

„Mint szomjazónak egy pohár víz
Úgy kell egy kis melegség,
Mert az ember arra született,
Hogy szeressen és szeressék.

Ne a foszlós kalácsban,
Ne a meleg szobában,
Ne a csillagok fényében,
Hanem a szívekben legyen
Karácsony”

Ezekkel a gondolatokkal kívánok városunk minden lakójának az Önkormányzat Képviselőtestülete, a Polgármesteri Hivatal dolgozói és a magam nevében békés, boldog karácsonyt, és sikerekben gazdag, eredményes új évet!

*Pánczél Benedek
polgármester*

Párizsi Hóraskönyv (1500)

A Pannonhalmi Főapátság könyvtárának gyűjteményéből

Fontosabb közérdekű rendeletek, határozatok a képviselő-testület

2004. október és november havi üléseiről

26/2004(X.26.) számú rendelete az önkormányzat 2004. évi költségvetését megállapító 5/2004 (II.25.) rendelet módosításáról. A képviselő-testület a polgármesteri hivatal és az intézmények 2004. évi költségvetésének bevételi és kiadási főösszegét 435.484 ezer Ft összegre módosította.

27/2004(XII.01.) rendelet a helyi hulladékgazdálkodási tervről. (A rendelet szövege a Városi Könyvtárban megtekinthető.)

28/2004 (XII.01.) rendelete a helyi iparüzési adóról szóló 18/1999 (XII.14.) rendelet módosításáról.

1. § A rendelet. 2. § (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

- a) Állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó évi mértéke 2005. január 1-től az adóalap 1,5 %-a.
- b) Az adó évi mértéke 2006. január 1-től az adóalap 1,6 %-a.

2. § E rendelet 1. § (a) pontja 2005. január 1-jén, 1. § (b) pontja pedig 2006. január 1-jén lép hatályba.

29/2004(XII.01.) rendelete a magánszemélyek kommunális adójáról szóló 19/1999(XII.14.) rendelet módosításáról.

1. § A rendelet. 3. § bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép: Az adó mértéke

- a) Önálló helyrajzi számmal rendelkező építményre, telekre és lakásbérleti jogra 2005. január 1-től 4.500,- Ft
- b) Önálló helyrajzi számmal rendelkező építményre, telekre és lakásbérleti jogra 2006. január 1-től 5.000,- Ft

2. § E rendelet 1. § (a) pontja 2005. január 1-jén, 1. § (b) pontja pedig 2006. január 1-jén lép hatályba.

30/2004(XII.01.) rendelete a szociális igazgatásról és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 6/2004.(III.1.) rendelet módosításáról. (Kivonat)

30/2004(XII.01.) rendelettel módosított szociális igazgatásról és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 6/2004(III.1.) rendeletből: kivonat a lakásfenntartási támogatás fejezetet tartalmazza. A módosított rendelkezés 2004. december 01. napjával lép hatályba, de rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

Lakásfenntartási támogatás

12.§ Normatív lakásfenntartási támogatás:
(1) A szociális bizottság az Sztv. 38.§ (2)

bekezdése alapján normatív lakásfenntartási támogatást nyújt annak a személynek, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás havi összjövedelmének 25%-át meghaladja.

(2) A normatív lakásfenntartási támogatás esetében a lakásfenntartás elismert havi költsége az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre jutó elismert költség szorzata. Az egy négyzetméterre jutó elismert költség 2004. évben 400 Ft. A 2004. évet követően az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg.

(3) A normatív lakásfenntartási támogatás esetében elismert lakásnagyság:

- a) ha a háztartásban egy személy lakik: 35 m²
- b) ha a háztartásban két személy lakik: 45 m²
- c) ha a háztartásban három személy lakik: 55 m²
- d) ha a háztartásban négy személy lakik: 65 m²

e) ha négy személynél több lakik a háztartásban, a d) pontban megjelölt lakásnagyság és minden további személy után 5-5 m², de legfeljebb a jogosult által lakott lakás nagysága.

(4) A normatív lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó összege

a) a lakásfenntartás elismert havi költségének 20%-a, ha a jogosult háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50%-át.

b) az a) pont szerinti mértéket meghaladó egy főre jutó havi jövedelem esetén a lakásfenntartás elismert havi költségének és a támogatás mértékének (a továbbiakban: TM) szorzata, de nem kevesebb, mint 2500 Ft. A támogatás összegét 100 forintra kerekítve kell meghatározni.

(5) A (4) bekezdés b) pontja szerinti TM kiszámítása a következő módon történik: $TM = 0,2 - J - ((J - 0,5 \times NYM) / NYM) \times 0,1$

ahol a J a jogosult háztartásában egy főre jutó havi jövedelmet, az NYM pedig az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét jelöli.

A TM-et századra kerekítve kell határozni.
(6) A normatív lakásfenntartási támogatást egy évre kell megállapítani.

13.§ Helyi lakásfenntartási támogatás

(1) A szociális bizottság az Sztv. 38.§ (9) és (10) bekezdése alapján helyi lakásfenntartási támogatást nyújt annak a személynek, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének

- a) családban élők esetében: 200%-át
- b) gyermekét, gyermekeit egyedül nevelő szülő vagy tartósan és súlyos beteget gondozó személynél: 230 %-át
- c) teljesen egyedül élő személy esetében: 250 % -át
- d) feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás havi összjövedelmének 150%-át meghaladja.

(2) A helyi lakásfenntartási támogatás esetében a lakásfenntartás elismert havi költsége az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre jutó havi elismert költség szorzata.

Az 1 m²-re jutó elismert havi költség 2004. évben 400,- Ft. A 2004. évet követően az 1 m²-re jutó elismert havi költség összege az éves központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott összeg 100%-a.

(3) A helyi lakásfenntartási támogatás esetében elismert lakásnagyság.

- a) 1 személy által lakott háztartásban legfeljebb: 35 m²
- b) 2 személy által lakott háztartásban legfeljebb: 45 m²
- c) 3 személy által lakott háztartásban legfeljebb: 55 m²
- d) 4 személy által lakott háztartásban: 65 m²
- e) 4 személy felett lakott háztartásban a d) pontban megjelölt elismert lakásnagyság minden további személy után 5-5 m²-rel lehet nagyobb.

(4) A helyi lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó összege a lakásfenntartás elismert havi költségének 10 %-a, de nem kevesebb, mint 2500,- Ft. A támogatás összegét 100,- Ft-ra kerekítve kell meghatározni.

14.§ Az önkormányzat a helyi lakásfenntartási támogatást kizárólag fűtési támogatásként biztosítja, a fűtési szezon időtartamát alapul véve. A fűtési időszak alatt az október 15. és április 15. közötti időszakot kell érteni.

ÖNKORMÁNYZAT

15. §. 1) A lakásfenntartási támogatás pénzbeli és természetbeni ellátásként is megállapítható.

2) Természetbeni ellátásként kell megállapítani akkor, ha

a) a kérelem erre irányul

b) a kérelmező életvitele alapján feltételezhető, hogy a pénzbeli ellátás felhasználása nem a lakhatás megőrzése érdekében történik.

3) A természetbeni ellátás formája:

a) normatív lakásfenntartás támogatás esetén

- a közüzemi díj szolgáltató részére történő átutalása,
- a lakáscélú törlesztő részlet pénzintézet részére történő megfizetése,
- tüzelőanyag vagy annak beszerzésére fordítható utalvány biztosítása.

b) Helyi lakásfenntartás esetén tüzelőanyag vagy annak beszerzésére fordítható utalvány biztosítása.

4) Amennyiben beigazolódnak, hogy a pénzben megállapított támogatás felhasználása nem rendeltetésszerűen történik, a támogatást a továbbiakban természetben folyósítandó támogatásra kell átválttatni.

16.§ 1) A lakásfenntartási támogatási kérelmet

- a) normatív lakásfenntartási kérelem esetében folyamatosan,
- b) helyi lakásfenntartás iránt – fűtési

költség támogatásához – szeptember 15. és április 15. között kell a polgármesteri hivatalban benyújtani.

2) A tárgyhónap 15-ig beérkezett kérelmet a tárgyhónapban, az azt követően beérkezett kérelmet a benyújtást követő hónapban kell elbírálni. A támogatás összegét a kérelem benyújtása hónap 01. napjával kell megállapítani.

3) A megállapított támogatást

- a) közüzemi díj fizetéséhez a szolgáltatóhoz,
- b) fűtési költség támogatás esetén a kérelmezőnek, vagy indokolt esetben a tüzelőanyagot értékesítőhöz kell utalni.

4) A helyi lakásfenntartási támogatás természetbeni kifizetése – tüzelővásárlás – egyfűtési szezonnra vagy a kérelem benyújtását követő fűtési időszakra az önkormányzat által megelőlegezve egy összegben is történhet.

- 65-75 év közötti egyedül élő lakosok részére 4000,- Ft fűtési támogatást biztosít kérelem benyújtása nélkül.

125/2004(XI. 16.) Kt. határozat:

Pannonhalma Város Önkormányzat Képviselő-testülete a közbeszerzési eljárás nyerteseként Pannonhalma útfelújítási munkálataira – Zrínyi utca, Ságvári E. utca, Újtelep – a Makadám Út- és Helyreállító Kft-t jelölte meg.

A munkálatok 2005. március 15. napjától kezdődnek a fent megjelölt utcákban.

Közérdekű információk

A folyamatban lévő pályázatok közül a könyvtár épületének felújítására 2 370 000,- Ft támogatást nyert önkormányzatunk.

Ünnepek körüli ügyfélfogadás a Polgármesteri Hivatalban

dec. 18. (szombat) 8-tól 12 óráig

dec. 23. (csütörtök)

reggel 8 órától du. 16 óráig

dec. 24. (péntek)

munkaszüneti nap

dec. 31. (péntek) az ügyfélfogadás szünetel, ügyelet csak anyakönyvi ügyekben.

Fontosabb közérdekű határozatok

123/2004(X. 26.) Kt. határozat:

A képviselő-testület a 2004. évi költségvetési rendeletben biztosított lakásfenntartási támogatás keret terhére a

- 80 év feletti pannonhalmi lakosok részére egyszeri 5000,- Ft
- 75-80 év közötti egyedül élő lakosok részére 5000,- Ft

Anyakönyvi hírek

Újszülöttek

2004. június 3. - 2004. november 8.

06.03. Tokodi Mihály	Váralja
06.06. Rimai Ákos Miklós	Ságvári u.
07.05. Baróthy Patrik Tamás	Kossuth u.
07.06. Schulcz Vivien	Kisfaludy u.
07.12. Csalló Tamás Miklós	Dallos S. u.
07.21. Mészáros Kata	Bocskai u.
07.23. Magyar Alex Norbert	Mátyás kir. u.
08.16. Onody Barbara	Arany J. u.
08.18. Sáringer Gábor Csaba	Dózsa u.
08.20. Burján Sándor Máté	Fenyvesalja
09.05. Gyurmánczi Attila	Arany J. u.
09.12. Gyurmánczi Anna	Arany J. u.
09.12. Majoros Roland	Dózsa u.
10.21. Kovács Jámin	Rákóczi u.
10.22. Simon Tamás dr. Szombathelyi K. u.	
10.25. Tóth Bence Zsombor	Bajcsy u.
11.02. Kővágó Hanga	Dózsa u.
11.08. Kapui András	Petőfi u..

Halottaink

2004. június 1. - 2004. október 25.

06.01. Mázi Béla	56	Váralja
06.02. Sárosi Miksáné	86	Váralja.
06.06. Horváth Zoltán László	48	Bajcsy u.
06.14. Nedesovszki Jánosné	86	Dózsa u.
06.24. Paska Jánosné	93	Várkerület
06.25. Galambos László	67	Mátyás kir u.
06.28. Gyakovác János	55	Szabadság tér
07.02. Novák Béláné	70	Béke u.
07.13. Tóth Kálmánné	83	Tóthegy
07.14. Trancsik Sándorné	70	Cseidervölgy
07.18. Weischelgartner Julianna	77	Arany J. u.
07.22. Mihályfi Béla	92	Petőfi u.
08.03. Lipták István	74	Ságvári u.
08.06. Marosvölgyi Imre	63	Béke u.
08.07. Amberg Lajosné	87	Várkerület
08.09. Szabó József	79	Árpád u.
08.10. Pardavi Mihály	78	Ady u.
08.22. Baranyai Mihály	76	Arany J. u.
08.25. Horváth Dori Miklós	86	Várkerület
09.17. Kovács Józsefné	83	Tóthegy
10.03. Knott Martha	77	Árpád u..
09.27. Úr László	89	Várkerület
10.25. Vörös Györgyné	74	Mátyás kir. u.

Az ős folyamán id. Papp Gábor felújította a tóthegyi, útszéli keresztet. Önzetlen munkáját köszönjük!

Hírek a Radnóti Miklós Általános Iskola életéből

EMLÉKEZÉS

RADNÓTI MIKLÓSRA
halálának 60. évfordulóján
az iskola Radnóti-falának
felavatása alkalmából

„Semmim se volt s nem is lesz immár
sosem nekem,
merengj el hát egy percre e gazdag
életen...”

Radnóti Miklós Sem emlék, sem varázslat című verse ihlette alkotásra Ganzer Katalin művésznőt, aki iskolánknak adományozta azt a pasztellképét, amely ezentúl mindannyiunkat arra figyelmeztet, hogy elmerengjünk – ha csak egy percre is – Radnóti Miklós költészetének üzenetén.

Radnóti Miklós lírája a mélységekig örökölte meg mindazt, ami a fasizmus előre törése és a második világháború idején embertelenség, szenvedés és megalázás volt.

A történelem folyamán máskor is gyilkoltak már halomra embereket: voltak keresztes háborúk, és volt inkvizíció, volt Szent Bertalan-éj, és volt Dózsa György tüzes trónra ültetése. Mindez azonban eltölpül a huszadik század embertelensége mellett, amikor megszállottak kezébe került az emberi élet, és a kor legnagyobb képtelensége, botránya, a cinikus gyilkolás, a fasizmus, az önkéntes ölés szövi hálóját a világra. Radnóti Miklós költészetének morális ereje azonban hat az olvasóra: verseiből nemcsak egy ember sorsa, hanem egy történelmi korszak tragédiája bontakozik ki, a költő tragédiája, akinek nem volt más fegyvere a pusztulással szemben, mint a tiszta szó, az emberi vallomás.

Legfontosabb témája a hol burkoltan, hol nyíltan kifejezett vágyódása a szabadság után egy olyan embertelen korban, amely előbb a lelkét akarta rabságba kényszeríteni, később pedig valóságos drótsövényeket húzott és vad öröket állított köré, hogy végül „erőltetett menetben” hurcolja halálra. Lélekben azonban mindig szabad maradt: így győzött gyilkosain. Emberi alakjából példa lett, életműve az egész nemzet szellemi birtoka.

A költészet örök testvérpárjai – szabad-

ság, lázadó kedv, boldog szerelem és egy átlelkesített természet – ragyognak fel már első versesköteteiben. Bár ezt a ragyogást később a közelgő háború rémei beárnyékkolták, nagy témái mindig megmaradtak, és továbbra sem a gyáva kétségbeesés, hanem a veszélyekkel bátran és tudatosan szembenéző fiatalos keménység jellemzi verseit.

Radnóti Miklós mélyen átélte a háborús tragédiát, de sohasem tette le költői fegyvereit a pusztító hatalmak előtt.

A halálérzés egyik alapmotívuma költészetének, melyben csodálatos harmóniában egyesül valóság és vízió. A halál közelségében írt verseiből mindig annak a fiatal férfinak az élni akarása tör fel, aki még az egyik utolsó versében is azt írta:

„ha kell, zuhanó lángok közt varázslom
majd át magam, de mégis
visszatérek...”

Hittel vallja, hogy a halált is le lehet győzni, ha vállaljuk, és nem törődünk vele, mikor csap le; ha a halál közelében is úgy dolgozunk, mintha örökké élnénk. Ilyen lélekkel csak a költészet szolgálhat manapság.

A *Sem emlék, sem varázslat* című verse már a végső búcsú versei közé tartozik. A búcsúzás fájdalmát és szorongását bizonyára enyhítette az a tudat, hogy a világ, az emberiség és a magyarság túl fogja élni azt a történelmi katasztrófát, amely elsodorta a költő törekeny életét. Más világot épít a leomlott régi helyén, és ebben az új világban új életre kel az ő költői műve, vallomása és tanúsága is.

„... szívében nincs harag már, bosszú
nem érdekel,

a világ újraépül, – s bár tiltják énekem,
az új falak tövében felhangzik majd
szavam;”

M.Sz.E .

Események

2004. október 23-án 8. osztályos tanulóink ünnepélyes műsort adtak az 1956-os forradalom 48. évfordulójának tiszteletére a kopjafánál. Felkészítő tanárok: Kollerné Németh Zsuzsanna és Némethné Petrovicz Gertrúd, akiknek ezúton is köszönjük munkájukat.

November 12-én Radnóti-emlékfalat avattunk a költő halálának 60. évfordulója tiszteletére. Ez alkalomból Ganzer Katalin művésznő egy pasztellképet ajándékozott iskolánknak.

November 25-én, csütörtökön a Marót Rezső Matematikai Verseny iskolai fordulóját bonyolítottuk le 5-6. osztályos tanulóknak.

November 25-én Remseiné Bódi Judit pedagógiai szakértő az MPI szolgáltatásairól, dr. Lilik Ferencné pedagógiai szakértő környezet-egészségnevelés témakörben tartott előadást a térségi iskolák érdeklődő pedagógusainak.

Ugyanezen a napon 15.00 órától az alsó tagozatos diákok részvételével egészségvédelmi vetélkedőt rendeztünk. Szakmai segítséget Koczka Józsefné és Csáfordiné Borbély Judit védőnőktől, valamint dr. Barsi Ernő gyermekorvostól és dr. Bejczy Katalin fogorvostól kaptunk, a Pannonhalma és Vidéke Takarékszövetkezet pedig 10.000,- Ft anyagi hozzájárulással támogatta a rendezvényt. Köszönjük segítségüket.

November 26-án Nyúlon a Pilinszky Napok keretén belül meghirdetett rajzversenyen az alábbi eredményeket érték el diákjaink Balla Mária tanárnő felkészítésében:

3-4. osztályosok kategóriája: Lampért Dávid és Horváth Gábor I. helyezés, Farkas Nikolett III. helyezés

7-8. osztályosok kategóriája: Skutovics Barbara I. helyezés

December 8-án hagyományteremtő céllal adventi vásárt szerveztünk az iskola aulájában.

December 8-án Mayer Zoltán előadás-sorozatában a szenvedélybetegségekről beszélt, december 15-én pedig az ifjúságot veszélyeztető tényezőkről tájékoztatja a 6-7-8. osztályos diákokat, szülőket és pedagógusokat.

Zsalakó Kálmán a Győr-Moson-Sopron Megyei Diáksport Tanácstól kitüntetéssel kapott a megyei diáksport területén végzett kimagasló tevékenységéért.

Környezet- és egészségnevelési program

December 15-én Kurucz Istvánné előadását hallgathatják meg az érdeklődők „Differenciálás a matematikatanításban” címmel.

Karácsonyi ünnepségünk december 18-án (szombaton) 10.30 órakor kezdődik a művelődési házban. Az ünnepi műsort a két negyedik osztály adja. (Felkészítő tanárok: Babics Zoltánné és Kovácsné Regner Judit)

Ezt követően Mihályfi Béla bácsi emlékének tiszteletére az általa ültetett fánál Pardavi Márton amatőr szobrászművész alkotását avatjuk fel meghitt ünnepség keretében, melyre mindenkit szeretettel várunk.

E napon 12.00 órától szeretettel várjuk nyugdíjas kollégáinkat, valamint intézményünk valamennyi dolgozóját a hagyományos baráti beszélgetésre.

Információk

A Győr-Moson-Sopron Megyei Közoktatási Közalapítvány pályázatainak iskolánkat az alábbi támogatásban részesítették: a természettudományos tantárgyak oktatásához, a környezeti neveléshez szükséges eszközök és felszerelések beszerzésére, programok támogatására: 179.000,-Ft. A sajátos nevelést igénylő gyermekekkel foglalkozó programok támogatására: 94.000,- Ft

A szakmai, kulturális és tanulmányi versenyek támogatására: 70.000,-Ft

Köszönjük Pusztai Antal képviselő úr 60.000 Ft összegű felajánlását, melyből karácsonyi ajándékozásra 15.000,-Ft, a polgárőr diákok kirándulására 20.000,-Ft és iskolai alapítványunk létrehozásához 15.000,-Ft értékben támogat bennünket.

A téli szünet 2004. december 19-től január 2-ig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap december 18. (szombat)

Iskolánk pedagógiai programjában kiemelt szerepet kapott a környezet- és egészségnevelési programunk, mely a mindennapi pedagógiai munkánkhoz használt eszköz és iránytű. A gyermekorvos és a védőnők tájékoztatása szerint Pannonhalmán a gyermekek körében a leggyakoribb megbetegedések a következők:

1. Mentálhigiénés zavarok
2. Allergiás megbetegedések és légúti fertőződések
3. Mozgásszervi problémák
4. Szemészeti betegségek

A pszichés eredetű problémák szomatikus tüneteket váltanak ki. A gyermekorvos gyakran tapasztalja, hogy egy-egy esetben a hasfájás vagy a fejfájás mögött pszichés problémák húzódnak meg. Sajnálatos módon nőtt a cukorbeteg gyermekek száma is.

A szűrővizsgálatok és a védőoltások az előírásoknak megfelelően zajlanak, a tanulók megkapják a szükséges szakorvosi ellátást és segítséget.

Az iskolafogászati szűrővizsgálaton is évenként két alkalommal vesznek részt tanulóink, fogászati állapotuk javuló. A fogorvosnő és néhány osztály pozitív kapcsolata is elősegítette ezt az eredményt.

A gyermekjóléti szolgálat megállapítása szerint Pannonhalmán az óvodáskortól 14 éves korig bezáróan kb. 120 gyermek hátrányos helyzetű. 30 család helyzetét kritikusanak ítélték meg.

Iskolánkban a tanulók 10 %-a veszélyeztetett, 16 %-a hátrányos helyzetű, és számuk emelkedése várható.

Az ÁNTSZ adatai szerint a környezet egészségre gyakorolt hatásában az életmódnak, a genetikai adottságoknak, a környezeti tényezőknek és az egészségügyi ellátásnak van szerepe. Az egészséget (testi-lelki-szociális) meghatározó tényezők közül az életmód 43%-ban, a környezet 19 %-ban van jelen. A további kettőnek az aránya 27% és 11%.

A környezet-egészségnevelés alapját az iskolai környezet mint ÉLETTÉR adja meg. A természeti és fizikai környezetünk kedvező: nagy zöldterület, világos termek, csatornázottság, gázfűtés, tágas folyosók, nagy tornaterem. A mindennapok tevékenysége során fontos a HÁZIREND. A szabályok betartása, gyakoroltatása alapvető nevelési feladatunk. A környezetmegóvás helyszíne a folyosók, szekrények, termek, WC-k, udvar, park. A társas viselkedés követelményei felnőttekkel, nevelőkkel, osztály- és iskolatársakkal szembeni megfelelő magatartás iskolán belül valamint kívül. Sajnos a tanulók viselkedésében, magatartásában az utóbbi években beállt változások negatív irá-

nyúak. Csökkent a fegyelem, az egymás iránti tolerancia, nőtt a diákok agresszivitása, durvasága, csúnyult beszédük.

Az alsó tagozatos környezet-egészségnevelő munkában főleg a környezet sajátosságainak, változásainak ismerete, értékelése, a környezet és az egészség értékeinek megőrzésére történnek foglalkozások (pl. kellemes tanulmányi séták, kirándulások; fogászati-testápolási hónap feladatai, vetélkedője; néptánc-, néprajzoktatás; bensőséges karácsonyi ünnep; a jó hangulatú farsang, hasznos őszi lombeltakarítás és tavaszi parktisztítási munkák, kézműves foglalkozások, sportversenyek stb.)

A felső tagozatban a környezeti harmónia fejlesztése a cél a vizsgált területen. Ez az ismeretek átadásával együtt végzett tevékenységek során alakul ki, ahol fontos az érzelmi motiváltság is, és a tanár és a tanuló együttműködése is.

A szaktantárgyak tananyagában rejlő lehetőségeket felhasználjuk a jelenlegi környezeti válságjelenségek megismerésére. Az ismeretek elsajátítása során sokféle tevékenységet végzünk. Megbeszéljük az ökológiai híreket; a népek konfliktusait; az életviteli lehetőségeket, problémákat. Igyekezünk figyelni a víz- és áramfogyasztásra, anyagtakarékosságra. Szelektív hulladékgyűjtésre is példát adunk, pl. az idei tanévtől az alumíniumtartalmú italos dobozokat is külön gyűjtjük. Parkgondozást, növényápolást végzünk az iskola területén. Rendszeresen a sportfoglalkozások és sportversenyek. Környezet-egészségnevelést leginkább segítő tevékenységek a háztartási, a technika, a vöröskeresztes szakkörök, elsősegélynyújtó, csecsemőgondozási, polgárvédelmi, Fekete madár drogellenes, Föld napi környezetvédelmi, Madarak és Fák-napi versenyek.

A fizikai aktivitás, állóképesség, testi erőnlét ifjúságunk körében erősítést igényel.

Tanulóink állóképességének, testi erőnlétének fejlesztésében fontosak a tömegsport foglalkozásai és az úszásoktatás is.

A kirándulások egyre táguló körben ismertetik meg hazánk szép tájait, értékeit. (3. osztály: Fertő-Hanság Nemzeti Park, 4. osztály: Balaton-felvidék, 5. osztály: Nyugat-Dunántúl, 6. osztály: Dunakanyar, 7. osztály: Budapest vagy Északi-középhegység.

Testvérvárosi kapcsolatunk eredményeként a 8. osztályos tanulók eljuthatnak Németországa, Engen városába, ahol az ottani környezet- és egészségkultúrát is megismerhetik.

Beszélgetés Horváth Tamás képviselővel

- A település 2005. évi költségvetésének tárgyalása a novemberi képviselőtestületi ülésen kezdődött. A pénzügyi bizottság elnökeként hogyan látja a város helyzetét?

- Lassan tíz éve foglalkozom ezzel a kérdéssel, hiszen hat éve képviselőként, előtte négy évig a bizottság külső tagjaként vettem részt a költségvetések tervezésében. Engem leginkább az zavar, hogy az intézmények vezetői bázis szemléletben terveznek. Vagyis az adott év tényadatainak ismeretében adott mértékben megemelik a következő évi terveket, s azután az egyeztetések alkalmával addig csökkentik igényeiket, amíg a költségek és a bevételek nagyjából egyensúlyba kerülnek. Úgy érzem azonban, hogy évről-évre a költségek és bevételek alakulása egy kinyíló olló két szárahoz hasonlóan egyre távolabb kerül egymástól. A forráshiány évről-évre szinte megduplázódik. A különbséget minden évben olyan pályázati bevétellel igyekszünk áthidalni (Önhibáján kívüli hátrányos helyzetű önkormányzati pályázat), mely bármelyik évben elmaradhat. Sokkal célszerűbb lenne a források és a feladatok összehangolásával megtervezni a költségvetést.

Nagy veszélyt hordoz magában, hogy saját bevételeink sokkal kisebb mértékben nőnek, mint kiadásaink, központi kiadás-növekményeket pedig több ízben csak részben térít meg az állam. Persze ez nem helyi probléma, aki olvas újságot, nézi a televíziót, nap mint nap találkozhat hasonló esetekkel.

- Mielőtt Pannonhalmára költözött több településen is élt. Munkájából és személyiségéből adódóan biztosan ott is részt vett a közösség életében. Hogyan álltak hozzá az emberek ezekhez a kérdésekhez másutt?

- 1985 és 90 között egy alföldi nagyközségben, Hartán éltünk családommal. A rendszerváltás időszakában mindenki igyekezett kivenni részét a közügyekből, érdekelte őket településük sorsának alakulása. 90-92 között, Bakonycsernyén kevésbé kapcsolódtam be a közéletbe, hiszen két választási ciklus között, viszonylag csendesebben csordogáltak az események. Egyébként néha-néha még ma is felhívom hartai ismerőseimet, hiszen a település paraméterei hasonlóak a pannonhalmihoz, s kíváncsi vagyok, ott hogyan kezelik ezeket a kérdéseket. Egyértelmű, hogy ott a helyi bevételek tartják egyensúlyban a község költségvetését.

- Hogyan működhetne ez Pannonhalmán?

- Az állami támogatás mellett a település saját bevételeivel tud gazdálkodni. A helyi adók közül az egyik az iparüzési adó. 15 éve próbálkozunk ipart hozni Pannonhalmára, de ez nem nagyon megy. A helyi vállalkozók pedig természetesen nem nagyon szeretik, ha nekik kell többet fizetniük – bár a környező településeken vannak magasabb adókulcsok is.

A másik lehetőség az idegenforgalmi adó. Ehhez eddig az állam még plusz támogatást is adott – ez meg fog szűnni. Bár itt az apátság, úgy érzem a település idegenforgalmi bevételei messze elmaradnak a kívánatostól. Ezen bevételünk és az új pályázatunk között sajnos nem látok közvetlen összefüggést.

Egy harmadik bevételi forrás az SzJA visszatérítés. Az állam a település lakóinak személyi jövedelemadó befizetésének egy részét visszautalja az önkormányzathoz. Pannonhalmán az új építési telkek kialakításával százas nagyságrendben nőhet a település lélekszáma, így az SzJA visszatérítés is. Az új lakórészekre települők azonban jogos igényeket is támasztanak az önkormányzattal szemben (utak, járdák, közvilágítás stb.), tehát a bevételek mellett jelentős költségek is felmerülnek.

- A képviselők közül Ön az egyetlen, aki a lakosság részére fogadóórákon is megpróbálta megmagyarázni, mi miért történik.

-Az első fogadóórát pont egy költségvetési változtatás – a kommunális adóbevezetése elleni tiltakozás hatására írtam ki.

Mintegy 25-30 ember jött el – akik elleneztek az új helyi adó bevezetését. Hosszas és kimerítő beszélgetést folytattunk, de úgy érzem, a végére mindenki belátta a kommunális adó szükségességét. Szerintem az önkormányzat betartotta ígétét, kizárólag fejlesztésre használtuk a befolyó összeget, és igen eredményesen sokszoroztuk meg pályázati úton.

A következő fogadóórákra már kevesebben jöttek el, de ettől függetlenül úgy gondolom, az embereknek lehetőséget kell adni, hogy kérdezzenek, elmondják észrevételeiket, gondolataikat. A fogadóóra mellett igyekszem kihasználni más alkalmakat is, hiszen amikor például a nyugdíjas vagy a diabétesz klubba hívnak egy-egy beszélgetésre, a szakmai dolgok mellett mindig megkérdem a hallgatóság véleményét a közügyekben is.

Testületi üléseken, az egyebek napirendben több képviselő-társam is úgy kezdi hozzászólását: „Többen fordultak hozzám a következő kérdéssel.” Az ilyen információáramlásnak is jó kerete lehet a fogadóóra.

- Akkor Ön biztosan örömmel fogadta a képviselő-testületi ülés tv-közvetítését?

- Visszatérnék egy korábbi kérdéshez. Hartán már 1988-ban megkezdtek az ülések közvetítését, s nagyon jó visszhangja volt az emberek körében, hatással volt rájuk.

Pannonhalmán egyik kezdeményezője voltam a közvetítéseknek. Szükséges, hogy tájékoztassuk a lakosságot a közügyekről. A közvetítés ellenzői azzal érveltek, hogy ne untassuk az embereket 6-8 órás tárgyalásokkal. Voltak olyan hangok is, hogy a kamera előtt másként viselkednek majd a képviselők, mint nélküle. Úgy gondolom, tudomásul kell vennünk, hogy közszereplők vagyunk. A közügyeket pedig nem lehet úgy gyakorolni, mint otthon a konyhaasztal sarkára könyökölve a saját dolgainkat. Megfontolt, meggondolt megnyilvánulásokra van szükség.

A hosszú, s néha vontatott ülésekkel kapcsolatban pedig azt mondom, a legegyszerűbb televízió is van legalább egy gomb, amellyel ki lehet kapcsolni a készüléket. Akit nem érdekel, nem kell hogy nézze a helyi adást.

- Ön a pénzügyi bizottság mellett tagja az oktatási bizottságnak is. Mi a helyzet oktatási ügyben?

- Nagyon hálás téma. Órákat lehetne beszélgetni róla. Helyi vagy országos kérdésekkel foglalkozunk?

- Előző beszélgetésemet Horváth Endrével folytattam, aki mesélt az oktatási bizottság és a tanári kar közötti beszélgetésről.

- Az számomra is sok tanulsággal szolgált. Késve érkeztem a megbeszélésre, s meglehetősen furcsa szituációba. Egy kis időbe telt, amíg megfogalmaztam magamban a kérdést: Milyen szerepben ülök itt? Képviselőként mint fenntartó, szülőként mint „fogyasztó” vagy mint katalizátor. Leginkább katalizátor. Hiszen olyan érzésem volt, mintha most először lett volna módjuk a tantestület tagjainak egymásnak is elmondani gondolataikat, elképzeléseiket, tapasztalataikat.

Sajnos a mai világban – különböző okokból adódóan - sok családban hiányoznak a hagyományos, alapvető emberi normák. Sok gyermek számára a mintát adó környezetet csökkenő idősorrendben az iskola, az elektronikus média és végül a család jelenti. Miután a gyerekek napjuknak jelentős részét az iskolában töltik, a tanárok nem térhetnek ki a nevelés feladata elől. Őket erre is képezték. Szakemberei a nevelésnek. Szükség esetén nekik kell pótolni azt, amit a szülők nem adnak át, hiszen adott esetben már ők sem kaptak nevelést. Úgy gondolom, annak okát, hogy a tanulólétszám ilyen drasztikusan csökken az iskolában, nem csupán a tanulmányi eredmények minőségében kell keresnünk.

Baki László

Az üvegház átalakítása egy európai találkozóhely számára

Ulrich Scheller engeni partnerkapcsolat-felelős ez év februárjában rendkívüli képviselő-testületi megbeszélésen egy európai találkozóhely gondolatát ismertette a képviselő-testülettel. Az elképzelést a testület elfogadta, Scheller úr pedig 80.000 forinttal, ill. európai pályázati kiírások segítségével támogatja a projektet. Pályázatát a Robert Bosch Alapítvány „Fiatal utak Európába” szekciójához nyújtotta be. Ennek az a feltétele, hogy fiatalok vezessék a projektet, és egy mentor kísérelje figyelemmel az egész ügyet. Ezt a feladatot természetesen ő maga vállalja, hogy kezdeményezése a megfelelő anyagi hozzájárulásokkal sikeresen eredményre jusson. A német ifjúsági csoport vezetését a „Szomszédok Európában” egyesület ifjúsági felelőse végzi, magyar vezetőnek pedig Kádi Richárdot kérte meg, aki jó szervező tehetséggel és kitűnő nyelvismerettel rendelkezik.

Az iskola udvarán található üvegház átalakításával kezdődnének a projekt munkálatai az alábbi lépcsőkben:

2005-ben április közepéig az üvegtáblák eltávolítása és a hulladék elszállítása. Április második felében az acélgerendák és feltétek rozsdátlanítása engeni, wildenfelsi és pannonhalmi fiatalok közreműködésével. Augusztus elején az új tető összeszerelése egy ifjúsági tábor keretében engeni, trilport-i és pannonhalmi résztvevőkkel. (Az alapítvány feltétele 10 nap közös program a fiataloknak, melyből 4 napot munkával kell tölteni.)

2006-ban: a padlózat felújítása és a falak felerősítése

2007-ben: a falazott épület átalakítása: WC és zuhanyozó rész, esetleg egy kis konyha.

Örülünk a kezdeményezésnek, és várjuk a lelkes fiatalokat, akik szívesen töltenének együtt néhány napot partnervárosunk fiataljaival közös munka és közös programok keretében.

Jelentkezés Mészárosné Szanati Erzsébetnél a 471 294 vagy a 20 430 3240 telefonszámokon.

Trachtenkapelle Stetten

Előző számunkban olvashattunk a Trachtenkapelle Stetten fúvós zenekar kistemplomi koncertjéről, ahol a zenekar komoly oldaláról mutatkozott be s nyerte el a közönség tetszését. A templomi koncertet megelőző napon, szeptember 11-én pedig sokoldalú, széles repertoárral rendelkező fúvós együttesként szórakoztatták a meghívottakat a művelődési házban megrendezett találkozóstent. Ezen a rendezvényen pannonhalmi csoportok is felléptek, és méltán arattak nagy sikert produkcióikkal. Ezúton köszönjük Horváth György gyönyörű tárogató játékát, a Mozdulat színjátszó csoport fergeteges előadását, a dzsessz-balettos lányok nagyszerű bemutatóját, valamint a „Bandi angyalai” színvonalas könnyűzenei összeállítását.

Sok ötlettel és feledhetetlen sziporkákkal színesített koncertjükkel a vendégek zárták az est programját, melyet mindenki nagy élvezettel hallgatott, majd később táncra perdülve szívesen mulattunk muzsikájukra.

Nemcsak zenéjüket ismerhettük meg, magukról is nyilatkoztak egy keveset. Bemutatkozásukból megtudtuk:

Stetten a legmagasabban fekvő településrésze Engennek, Hegau „forgató tárcsája”. Nagyon szép kirándulóhely, kirándulási célpont

a 258 lakosú kis falu gyönyörű kilátásával a Boden-tóra és az Alpok csúcsaira. A zenekart 1955-ben alapították 12 zenésszel. Ma 28 tagja van, melyből 25% 18 év alatti fiatal. A Trachtenkapelle elnevezés (népviseletbe öltözött zenekar) nem véletlen: egyenruhájuk színeit a vidék hajdani főuraságának, a donaueschingeni Fürstenberg hercegségnek a színeiből vették. Egyesületi munkájukba bevonják a fiatalokat, kirándulásokat, kulturális programokat szerveznek, szívesen kötnek újabb és újabb barátságokat. Rajtuk kívül sok más egyesület is működik Stettenben, akik aktívan tevékenykednek a közösségi élet különböző területein.

Engenben és társközségeiben több mint kétszáz egyesület létezik, amelyekben az emberek érdeklődési körüknek megfelelően hasznosan és örömmel töltik el szabad idejüket. Közülük már jó néhány csoport szervezett Pannonhalmára kirándulást, hogy megismerkedjenek partnervárosukkal és annak lakóival: Touristikverein Engen, Schwarzwaldverein, „Nachbarn in Europa”, Guggenmusik Engen, Fanfarenzug Engen, Familienvereien, Liederkranz Engen, két nyugdíjasokból álló csoport, Trachtenfrauen.

A sor természetesen nem ért véget, hiszen évről évre újabb csoportok tervezik és szervezik kirándulásukat hozzánk, Pannonhalmára.

Engeni diákok Pannonhalmán

Október 10-15. között tartózkodtak itt az engeni diákok a hagyományos tanulói cserekapcsolat alkalmából. 21 tanuló és 5 kísérő nevelő töltött együtt hat szép napot az általános iskola 8. osztályosaival és tanáraival. A változatos programok között volt közös testnevelés óra, fogadás a polgármesteri hivatalban, tantúra a ravazdi erdei iskolában, kirándulás Budapestre, Gabcsikovába, városnézés Győrben, a főapátság megtekintése és természetesen sok szabadprogram diszkóval vagy anélkül, valamint búcsúest az elmaradhatatlan gulyással. A lebonyolításhoz sok segítséget kaptunk, melyet mindenkinek nagyon köszönünk; elsősorban azoknak a családoknak, akik vendégül látták az engeni gyerekeket, vállalva az ezzel járó összes fáradságot és áldozatot. Az engeni iskolavezetés leveléből az alábbiakat idézzük:

„Különösen nagy köszönet illeti meg a szülőket és a tanulókat, akik együttműködésükkel garantálják az iskolai partnerség legjavát, azaz a személyes találkozásokat, a fiatal emberek konkrét kapcsolatát, mely feltétele annak, hogy megértsük az emberek, a kultúrák, a hagyományok és a kölcsönös, jó szándékú jövőperspektívák sajátos különlegességeit.”

Tanulóink már most izgatottan várják a viszontlátogatást, melyre március 12-17. között kerül sor Engenben.

A 2005-re tervezett események

- Pedagógiai szakmai gyakorlat az általános iskola 8. osztályában egy engeni főiskolás számára (március)
- A pannonhalmi 8. osztályosok viszontlátogatása Engenben (9. alkalommal) (március 12-17.)
- Az „Európa-projekt” 1. lépcsője: az iskolakert üvegháza vasszerkezetének rozsdátlanítása engeni, wildenfelsi és pannonhalmi fiatalok közreműködésével (április)
- Az engeni Vöröskereszt szervezetének látogatása Pannonhalmán (május 5-8.)
- Iskolai delegáció viszontlátogatása Pannonhalmáról Wildenfelsbe (május)
- Pannonhalmi fiatalok nyári tanulmányi/szakmai gyakorlata Engenben (július)
- „Európa-projekt” 2. lépcsője: az üvegház új tetőszerkezetének megépítése engeni, wildenfelsi, trilport-i és pannonhalmi fiatalok részvételével (augusztus)
- A pannonhalmi 8. osztályosok utazása Engenbe (10. alkalommal) (október)
- A Cantate kamarakórus engeni látogatása a Liederkranz meghívására, közös adventi koncertre (december)

Vendégségben a Horváth Ferencnél

Sokan ismerjük Horváth Ferencet, hiszen festő szakmája révén számos épület a keze nyomán szépült meg, „öltözött” új színbe, reklám grafikái pedig több helyen megtalálhatók Pannonhalmán kívül is.

De nemcsak a szakmája, a hobbija is a festészet.

Egy rendhagyó tárlatvezetésnek és művészettörténeti órának lehettem részese Horváth Ferenc otthonában, így a képein keresztül megismerkedhettem vele és munkáival.

Noha számos kiállítás van már a háta mögött (Cegléd, Sopron, Győr, Kisbér stb.), mégis a legutóbbira a leg-büszkébb, amikor újra itt, Pannonhalmán mutathatta meg munkáit id. Papp Gáborral, Pardavi Mártonnal és Rujsz Ferencsel együtt a Generációk Találkozása alkalmából rendezett közös kiállításon. Különleges kiállítás volt ez a maga nemében is, mivel nagyon sok látogató volt kíváncsi a munkáikra, szinte az egész napjukat ott töltötték a műveik és a közönség előtt.

- Mikor kezdett el a festészetrel foglalkozni? Honnan van a vonzódása a művészetekhez?

- Én tulajdonképpen már 5 éves koromban bejártam Rómát, a Vatikánt stb. Na persze csak képzeletben – mondja mosolyogva. Tibold Attila atya, aki annak idején az apátság könyvtárosa volt, gyakran vendégeskedett nálunk, és akkor az ő diafelvételein keresztül ismerhettem meg más országok kultúráit és művészeti értékeit. Érdeklődésem a művészetek iránt a gimnáziumi éveim alatt teljesedett ki. Ábrahám Imre tanár úr óráin az irodalmi és művészettörténeti ismereteimet is bővíthettem. Ez idő tájt, a 70-es évek elején volt az első sikeres kiállításom, ahol első helyezést értem el. Ez kellő ösztönzést adott a folytatáshoz. A mai napig szívesen foglalkozom a kultúrával, ha időm engedi. Kedvenc témám a honfoglalás előtti magyarság történelme, de napjaink kultúrája is érdekel.

- A festőművészek közül ki az, akit példaképének tekint?

- Czóbel Bélát és kortársait. Büszkeséggel tölt el, hogy Czóbel Bélát személyesen is ismerhettem, róla portrét is készítettem. Cziráki Lajos munkái is ösztönzőleg hatottak rám, Salvador Dali alkotásaiban pedig a merészség tetszik. Szívemhez közel állnak az impresszionista festők munkái is, ami az én munkáimban is kimutatkozik.

- Hogyan képezi magát?

-1972-ben itt, Pannonhalmán, Steczina Istvánnal, az akkori művelődési ház vezetőjével sikerült nagyon jó programokat és klubokat szervezni, melyek ösztönzőleg hatottak a munkáink továbbfejlesztésére. Így 1973-ban Nagy Kázmérral közösen megalakítottuk a Czóbel Béla Képzőművészeti Kört.

Sokan és sokat jártunk akkoriban alkotó táborokba, tanulhattunk művész tanároktól és egymástól is. Na persze autodidakta módon is fejleszteni magát az ember nap mint nap. 1986-ban alapító tagja lettem a Megyei Kisalföldi Paletta Képző- és Iparművész Körnek, valamint 1998 óta tagja vagyok az Országos Képző- és Iparművészeti Társaságnak, mely lehetőséget ad állandó kiállításokra. De segítségemre van a pár éve Hollandiából hazaköltözött Petrovicz Mihály építész, festőművész barátom tanácsai és bölcsessége is.

- Egy festmény elkészítése mennyi időt vesz igénybe?

- Ez változó, mert van olyan kép, melyet hónapok múltán is előveszek, mert mindig találok rajta javítani valót. De arra is volt már példa, hogy egy képet egy nap alatt megfestettem.

A beszélgetés során egyre több újdonsággal lep meg, teszi ezt egészen szerényen, miközben arról mesél, hogy korábban a győri Kisfaludy Színházban is dolgozott, mint díszletfestő. És nemcsak a

festészet, de a restaurátori munka is érdekli. Már több templomban is végzett felújításokat. Például a csesztregi templomban Zala megyében egy régi barokk oltár felújítása volt a feladat, és legutoljára a csanaki templomban, ahol egyéves kitartó munka során megszüpültek a stációképek. Jelenleg is három vászonra festett, megviselt kép vár a „gyógyulásra”.

De emellett a szakmájában elért sikereire is büszke. Ezt bizonyítja az IPOS „negyedszázados aranykorszak festőmestere” kitüntetés.

Bücsúzól Mécse László Epercsokor a kormos kalapon című verséből idéz, amely hitvallásaként is felfogható: ahogyan a költő a verseivel, úgy a festő a színekkel gyógyít.

„Költő azért van, hogy ízesítsen álmod másnak, bár senkije sincsen.

Jó illattal teljen meg az ünnep,
Ha jó népek szent dologra gyűlnek.

Szagos lesz az út, egy emberöltő,
Ha csokrával végig megy a költő.”

- Köszönöm szépen a tartalmas beszélgetést, a munkáihoz további sikereket és jó egészséget kívánok. Remélem, hogy hamarosan egy újabb kiállítás alkalmából ismét beszélgethetünk, és láthatjuk majd az újonnan készült képeit is.

Pálfi Mária

„Én is mennék, mennék; Énekelni mennék...”

Ünnepváró karácsonyi koncertre várja a pannonhalmiakat a Pándzsa Klub. Ismételten hagyományt szeretnénk teremteni.

Az adventi készülődésben álljunk meg egy pillanatra. Az ajándékok készítése, beszerzése, illetve az egyéb ünnepi kellékek előteremtése érdekében folytatott napi ténykedéseink közepette fordítsunk gondot a lelki-szellemi készülődésre.

Az ünnep misztériumának kezdetén mennyei zene és angyalok éneke hallatszott, melynek hatására a napi foglalatosságukat töltő pásztorok megéreztek, megértették, hogy a SZERETET életükbe költözött.

Az élőzene és az éneklő emberi hang képes teljesebbé, meghittebbé, bensőségeesebbé varázsolni a leginkább ünnevelt ünnepet.

Szombathelyi Szaniszló koordinálásával, főként helyi, pannonhalmi művészek szereplésével készül a mindannyiunk által izgatottan várt zenés este.

A helyi művészek: a Cantate kamara kórus dr. Ábrahám Imre vezetésével, dr. Bejczy Katalin, Siska Ádám, Horváth György, Bertalan Fanni, valamint Simon László vezetésével a „Kispásztor csoport a családos közösségből”.

A ma is e településen élő zenészek és énekesek mellett olyan nagyhírű művészek is elfogadták meghívásunkat, mint a Sani Singers, ifj. Pusztai Antal és Karácsony János (ex-LGT) gitárművészek.

Valódi zenei csemege vár mindazokra, akik elfogadják a lokálpatrióta egyesület meghívását, és a különféle zenei stílusokat - illetve egy műsorban egyszerre ritkán felvonultatott - hangszereket megszólaltató hangversenyen részt vesznek.

Az év elején felajánlott szja 1%-ból a Pándzsa Klub számára juttatott támogatás eredményeként a rendezvényen való részvétel ingyenes.

Pannonhalma minden lakója számára ezzel a karácsonyi ajándékkal kedveskedik egyesületünk.

**2004. december 18-án
este 6 órakor a művelődési házba**

várjuk az ünnepi készülődés közben kulturális felüdülésre vágyó, zenekedvelő pannonhalmiakat.

A Pándzsa Klub elnöksége

Decemberi programok a Kazinczy Ferenc Művelődési Házban

december 14. kedd

12.30-16.00 Falugazdász fogadóóra

18.00 Ganzer Katalin tanítványainak kiállítása megnyitójá

december 15. szerda

17.00 A Diabetes Klub karácsonyi ünnepe

december 16. csütörtök

9.30 Baba-Mama Klub

14-16.00 Mozdulat Színház

18.00 Nyugdíjas Klub karácsonyi ünnepe

december 18. szombat

10.30 A Radnóti Miklós Általános Iskola karácsonyi ünnepe

18.00 A Pándzsa Klub karácsonyi ajándékműsora

december 20. hétfő

9-13.00 Vásár

15.00 Társastánc Klub

18.00 Női torna

december 21. kedd

12.30-16.00 Falugazdász fogadóóra

Ünnepi nyitvatartás

december 24-26-ig ZÁRVA

december 27-31-ig nyitva 9-14.00 óráig

**A városi könyvtár
december 23-tól 27-ig
és december 31-én zárva!**

MEMENTO

Köztéri emlékhely avatására hívta a KARZAT Kultúrközpont Alapítvány Pannonhalma város polgárait 2004. november 4-én 16 órára, a volt zsinagóga előtti térre. CHESSLAY GYÖRGY szobrászművész alkotása a pannonhalmi és környékbéli zsidóknak állít emléket. Az alkotásnak szimbolikus jelentése van. WEHNER TIBOR avatóbeszédében hallhattuk, hogy az arabok még ma is „könyves népnek” nevezik a zsidókat. A könyv szimbolizálja a tudást, az ismeretet, a törvényeket, bibliát. A két oszlop közül a földre hulló könyvek emlékeztetnek a HOLOKAUSZT borzalmaira, mely úgy kezdődött, hogy könyveket égettek... majd embereket. A Győri Zsidó Hitközség nevében Villányi Tibor emlékezett Pannonhalma és környéke zsidó áldozatairól. Az egykori pannonhalmi lakos, Horacsek Zsuzsa (Sárosi Zsuzsa) meghatódottan, sokszor elcsukló

hangon olvasta fel azokat a családokat, kik a boldog békeidőben az apátság védő oltalma alatt éltek a maguk vallásos életét, és virágzó gazdasági életet teremtettek, hozzájárultak egy akkori kistérségi központi szerep kialakulásához. A nevet hallgatva döbbszemtem rá arra, hogy néhány idős embert leszámítva, szinte senkinek nem voltak ismerősek a nevek, pedig egykoron tisztos, megbecsült polgárai voltak a településnek. Felnőtt két generáció úgy, hogy a holokauszt nekik már csak történelem, a személyes kapcsolat, ismeretség hiányzik. Ismerjük meg hát azokat a családokat, kik pannonhalmiak (győrszentmártoniak) voltak, hozzátartozóik az izraelita sírkertben nyugszanak, s egykoron fontos szerepet játszottak a település életében:

Jungreiss rabbi és családja

Weltner Ignác kereskedő

Weltner László (Montrealban él)

Weltner Irén (Izraelben él)

Lőwi László mészáros

Lőwi Ági (USA-ban él)

Gutmann Gyula

Gutmann László (Montrealban él)

Weiss László

Lehner Pál

Lehner Vilmos textilkereskedő

Fejffer György

Feiffer László textilkereskedő

Brenwasser Lajos bőrkereskedő

Spitzer Adolfné szikvíz kereskedő

Ungár Róbert vaskereskedő

Ungár Ottó

Földes Károly textilkereskedő

Hoffmann Árpád főszeres

Klaus Ida

Krammer család fűszeres

Blum József kereskedő

Blum Márton kereskedő

Schmideg család mészáros

Prágai Ferenc

Prágai József (Montrealban él)

Prágai Sándor (Montrealban él)

Prágai Ödön

Boch Henrik festő

Kádi Antal

Dallos Sándor: Ahol gyermek voltam

Szülőfalum Győrszentmárton. Ott fekszik Győrtől alig tizennyolc kilométernyire, a sokorói hegyvonulat és a pannonhalmi hármás domb között, egy részével erre a dombra kapaszkodva, mintha belőle szívna életet. S ebben van is valami.

Egy mesékben és irrealitásokban élő falu volt a szülőfalum?

Csaknem. Alig hiszem, hogy volna helye az országnak, ahol több mese, rege, legenda, babona és misztikus szokás járta volna, mint minálunk. Esküvők, halotti torok és nagyobb ünnepek népi szokásai, szertartásai az országban széltében ismeretesekek, de mindez csekélység ahhoz, ami gyermekkori falum mindennapi életében körülvett. Nemcsak kvantitatíve értem: szépségben és mélységben is. Mai napig az az érzésem, ha akkoriban valaki megírta volna falum életét, nem egy fejezetben valami ősi vallás megmaradt szertartásairól kellett volna értekeznie.

Ez annál csodálatosabb, mert hisz falum népe szinte ezer esztendeje ott áll a bencés rend, tehát a keresztény kultúra árnyékában. Mégis talán még ma is érezhetőek életében valami ködbe merült vallás ízei.

Csak néhányat említek, például az állatokkal való - nem tudom másképp kifejezni – lelki együttélésük területéről. Mind olyan, amelyet százszor láttam.

Tavaszi csordaeresztéskor például a gazdasszony már kora hajnalban felkelt, tetőtől talpig megmosakodott, majd ünneplőbe öltözött. Akkor egyik kezében a párnával, amelyen éjszaka hált, másik kezében égő gyertyával kiment az istálló ajtaja elé. Bent az istállóban a gazda akkorra már ragyogó tisztára takarította az egy szem tehenet, szőrét kikéféltte, patáját, szarvát kifényesítette, „haját” kibodrozta. Ezen a reggelen meg nem volt szabad ütni az állatot, s ugyancsak nem volt szabad a tőgyét férfinak illetni. Mikor így a tehén már ragyogott, a gazda kötőfék nélkül kivezette az istálló elé. Ott a gazdasszony belevilágított a gyertyával az állat szemébe, hogy lássa, tiszta és szelíd-e. Akkor rálehelte a fejére, s a párnájával végigsimította az állat mindkét oldalát. Az ígére, sajnos, nem emlékszem, amelyeket közben mondott, de azt tudom, hogy a gyertyával a sötétség hatalmai ellen kért védelmet az számára – máj mételey, taknyosság, marhavész, lépfene, felfúvódás – s a párnával való simogatás azt célozta, hogy az állat kövér, szelíd és termékeny legyen. A gazdasszony a kötényéből egy kevés sós kenyeret kínált ilyenkor a tehénnek, aztán focskát vett: megmosta a tehén tőgyét, és megfejte. Az első hűzást tej mindegyik csecsből a földre szökentette, s úgy fejt tovább. A kifejt tejet aztán megfúvatta az állattal, nyomban utána önmaga ivott belőle, majd odakínálta az edényt az urának. Ennyi volt a szertartás. Utána a tehenet – ha részesekek voltak a közlegelőben és a csordás tartásában – kiengedték a csordába, vagy visszakötötték az istállóba, de első ételmül aznap mindenféleképpen friss zöld fűvet kapott.

Ez az egyik. Ahogy leírom, most is meghatódom tőle, a komoly, meghitt kép oly világosan áll előttem.

Egy másik. Ha a ló tüsszögött, lehelettel gyógyították. A gazda negyedóránál lehelte bele meleg lélegzetét a ló orrába, és közben tudott vagy hirtelen érzésből fakadt gyógyító szavakat suttogott neki. Ha a hasával volt baja a lónak, asztráról való sőt tettek, ha az se használt, a gazda saját vérét csöpögtette az italába.

Mennyi ilyet tudok! Szertartásokat állatokkal, magokkal, gyümölcsfákkal, a munka eszközeivel! Egyik szebb, mélyebb, mint a másik: óraszám mondhatnám őket. Csak a kutyával való bánás milyen gyönyörű, mikor a házból eltemetnek valakit! Sajnos, nincs időm az elmondására. De így, ilyenekben élt az én

gyermekkori falum, és ilyenekben éltem én is. Soha se felejttem el őket, egész életemet ezek az ízek határozzák meg. Alig várom, hogy egyszer nagy regényben – Ezüst Mihályról fog szólni, aki egy őszön gomblyukában bíborherével érkezett – megírassam őket.

Hogy milyen falu volt az én gyermekkori falum, milyen álmokban élő és kicsi dolgokból is csodákat termelő, csak egyet szeretnék még elmondani róla.

Íme: Nekünk sohase volt betyárunk. Az sajnos nem került ki a falumból, holott a bakonyi erdők hajdanában odáig értek, s a lelkek áhítoztak egy legendás Szentmártoni szegénylegényre. De mondom, Győrszentmárton nem adott szegénylegényt. Mi Sobri, a híres bakonyi betyárból éltünk gyermekkoromban, az ő hőstetteit csodáltuk, az ő igazságát magasztaltuk, az ő szomorú sorsán fakadtunk sírva.

Sobri, Sobri, híres fattyú,

Száll fölöttem három daru...

Így kezdődött az elégikus dal Sobriról, akit három daru kíséretet útjain, és óvja a bajtól. A két szélső a rengeteget vigyázza, nem jönnek-e a pandúrok, a harmadik – középső – felriasztja Sobrit, ha valami baj van: „Sírva mondja: Szaladj, betyár!” Íme a dal drámai befejezése:

Három megye a hajszolód,

Három madár a pártfogód:

A két szélső, két holt babád,

A középső édesanyád.

Sobriról olvastunk és daloltunk.

De egyszer támadt egy igazi betyárunk is: Jeney vagy Gyeney. Nem tudom, melyik volt a neve, nálunk Gyeneynek mondták. Talán negyedik elemista lehettem, s tavasz volt, mikor jött az egyik váraljai osztálytársam nagy lelkendezve:

- Van ám betyár! – rikkantott. – De még milyen! Akár a régiek!

Majd a lélegzet szakadt bennem a boldogságtól, alig tudtam kinyögni:

- Kicsoda?

- A Gyeney.

- Ki az?

- Az? ... Haj ...

S a pajtásom – Rozs Gyurka volt – egész legendát vágott ki Gyeneyről. Hogy az milyen hatalmas, erős, legyőzhetetlen. Hős! Nagyobb Sobrinál és Rózsa Sándornál, de legalább akkora. A szegényeket nem bántja, csak a gazdagokat dézsmálja meg. Elhordja a pulykákat, tyúkokat, padlásról a ruhákat, az éléskamrából az ételmelet!...

- Meglátod – lihegte Gyurka -, egyszer a főapát hintáját is megállítja így.

Tyúkok, pulykák, padlásról ruhák valóban tűntek el akkoriban, s aki a tolvajlásokat csinálta, abban is a mienkhez hasonló romantika dolgozhatott, mert ahol csak „dolgozott”, mindenütt kiírta falra szénnel: „Itt járt Gyeney!”

Nem emlékszem gyönyörűbb időre: volt betyárunk! Az egész falu szegénysége lázban égett. Fény volt mindenfelé. Lassan tele lett a falu Gyeney kézjegyével. A szegények házfalán ilyen feliratok jelentek meg:

„Ne féljeteK, itt van Gyeney!”

A csoda beköltözött hozzánk, s a boldogság nyár elejéig tartott, mikor a csendőrök elfogták Gyeneyt, s a szolgabíróság szükségfogdájába csukták. Annak egy jókora, rostélyos ablaka

nyílt az első major udvarára, s Rozs Gyurkával elhatároztuk, hogy belesünk Gyeneyhez, s ha csak lehet, beszélünk vele. Mindent lehetett, a majorudvaron nem törődött velünk a kutya se. Odamentünk a fogda ablakához, és belestünk. Egy kicsi sovány szőke ember ült a priccse, egy szomorú és vedlett kis ember, olyan kopott szabólegényforma. Bezörgettem.

- Maga a Gyeney?

Odanézett, bólintott, aztán elfordította a fejét. Ő volt. Egy darabig néztük, aztán hazamentünk. Ahogy magamra maradtam, sírva fakadtam, s hetekig úgy éreztem magam, mint akinek kivágták a szívét. Hogy a legendás Gyeney ilyen kis koszlott emberke.

Nem tudom, mi történt vele, de azt hiszem, otthon, a szegényke portáin még mindig fogalom Gyeney neve. Ha még van valami Győrszentmártonban a régi falumból, akkor él. Mert az én szülőfalumban ilyesminek élnie kell, s ha él, s ha valaki hallja ezt a szegénysor lakói közül, azt arra kérem, ne higgyen nekem. Hazudtam az előbb. Gyeney egy gyönyörű barna, daliás legény volt, daliásabb Sobrinál, egy éjszaka megfúrta a falat, és elmenekült. De él.

Kulturális egyesület alakult

Örömmel tudatjuk a Tisztelt lakossággal, hogy városunk újabb civil szervezettel gazdagodott. 2004. november 6-án 14-en - mint alapító tagok - létrehoztuk a Pannonhalmi Patrióták Csoportja (PiPACS) Kulturális Egyesületet. Egyesületünket a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 61756. sorszám alatt nyilvántartásba vette. Egyesületünk tevékenységi körét Alapszabályunk tartalmazza, amely a pannonhalmi lakosság széles rétegeihez szól. Programjainkkal a város teljes lakosságát célozzuk meg, amelyekben minden korosztály örömeit lelheti.

Egyesületünk Alapszabály szerinti céljai részletesen a következők:

- hagyományőrző rendezvények szervezése,
- kulturális fesztiválok szervezése,
- helyi tehetségek, amatőr csoportok felkarolása, részükre fellépési lehetőség biztosítása,
- gasztronómiai rendezvények szervezése,
- zenei koncertek, hangversenyek szervezése,
- ismeretterjesztés, népfőiskolai előadások, beszélgetések, vitaestek szervezése,
- a helyi születésű írók, így különösen Dallos Sándor emlékének ápolása,
- irodalmi estek, felolvasások szervezése,
- népművészeti kiállítások rendezése,
- nemzetközi kulturális kapcsolatok ápolása,
- kiadványok, hanghordozók kiadása,
- természeti környezet megóvása, városszépítő tevékenység,
- gyermek- és ifjúsági programok szervezése,
- kulturális programokkal színezett utazások, kirándulások szervezése,
- műveltségi vetélkedők és egyéb szellemi sportok szervezése,
- kulturális pályázatok kiírása, kulturális jellegű versenyek rendezése,
- vetítéssel egybekötött útibeszámolók, élménybeszámolók szervezése,
- alkalmi sportrendezvények szervezése,
- az egyesületen belül működő énekes csoport anyagi és szakmai támogatása,

- tehetséges pályakezdő alkotóknak anyagi és szakmai támogatás nyújtása, képzés biztosítása,
- díjak, elismerések alapítása, odaítélése,
- együttműködés hasonló profilú hazai és nemzetközi szervezetekkel,
- építő jellegű együttműködés a helyi civil szervezetekkel.

Egyesületünk alapító tagjai: Csalló Tamás, Horváth Benedek, ifj. Horváth Endre, Horváthné Sári Bernadett, Horváth Zsófia, Kádi Richárd, Novák Klaudia, Szabó Attila, Szűcs Anikó, Szűcs Katalin, Valler Ádám, Vallerné Koczka Eszter, Valler Tamás és dr. Valler Zsuzsa.

Egyesületünk alakuló közgyűlése négytagú elnökséget választott, melynek tagjai: ifj. Horváth Endre elnök, Csalló Tamás alelnök, Kádi Richárd alelnök és dr. Valler Zsuzsa alelnök.

Egyesületünk nyitott és szeretettel várja a Pannonhalmáért tenni akaró és a kultúra iránt elhivatottságot érző emberek jelentkezését. A felvétel belépési nyilatkozat kitöltésével bármelyik elnökségi tagnál kezdeményezhető.

2005-ben legalább két (amennyiben a költségvetésünk megengedi, három) egész napos programot és több, egy-egy estét felölelő programot tervezünk, mely rendezvényekkel városunk kulturális pezsgését kívánjuk gazdagítani.

Egyesületünk működésének biztosításához köszönettel vesszük városunk polgárainak és vállalkozóinak felajánlásait.

ifj. Horváth Endre

Emlékezzünk nagyjainkra

Nézem a tévét, és eltűnök. A képsorok ünnepi eseményről tudósítanak. Egyik városunk első embere díszpolgári kitüntetésekkel oszta az arra érdemeseknek. Vakuk villannak, kamerák kereszttüzében szerényen meghúzódnak a kitüntetettek. Többségükben szerény, visszahúzódo emberek, amikor a nyilvánosság elé kell lépniük, de lelkesek és önfeláldozók, amikor a figyelem nem irányul rájuk és a szűkebb hazájukért kell tenni.

Néhány éve Pannonhalmán is megteremtette a képviselőtestület a város legnagyobb elismerését reprezentáló díszpolgári kitüntetést. Az eltelt évek alatt a testvérvárosi kapcsolat építéséért két arra érdemes német állampolgár már kiérdemelte ezt az elismerést.

Hiányérzetem van azonban. Pannonhalmán nincs erre érdemes személy? Ha csak az utóbbi néhány évtizedre gondolok vissza, akkor is több olyan személy jut eszembe, aki egy ilyen kitüntetést biztosan megérdemel. Elsősorban természetesen a már nem élőkre gondolok, de akik itt éltek, dolgoztak, értünk, a közösségért.

Civil egyesületi kezdeményezésre már többek emlékét őrizzük valamilyen módon, de úgy érzem, a díszpolgári cím lenne a legmegfelelőbb arra, hogy minden arra érdemes neve egy helyütt szerepeljen, ne kerüljön a feledés homályába.

Egy megfelelő helyen felállított emléktábla előtt állva pedig büszkén mesélhetnénk az unokáinknak is az oda bevett díszpolgárainkról. A kezdeményezés lehetősége a képviselőtestület tagjainál van...

Jó lenne jövő ilyenkor már az első oklevelek átadásáról beszámolnunk!

papp

Szent Márton-nap

Szeretnénk köszönetet mondani mindenkinek, akik részt vettek a Szent Márton napi lámpás megemlékezésen. Reméljük, sokaknak élmény volt a közös készülődés, az ünnepvárás. Csak rajtunk múlik, hogy néhány év múlva azt mondassuk: hagyományt teremtettünk. Bizonyára jó érzés lesz elmesélni: „Én is ott voltam már az elsón, a másodikon...!”

Pannonhalma egyik olyan ünnepe lehetne ez, mely leginkább a sajátja, hiszen ezt a várost Szent Márton neve tette híressé. Legyen ez olyan szívbeli ünnepünk, amelyre érdemes együtt készülni és egy szép órát együtt eltölteni. Olyan, amelyre büszkék lehetünk, amely által lelkileg is gazdagabbá válhatunk.

Szevezők

József Attila: Tél

*Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
hogy melegezzenek az emberek.*

*Ráhányi mindent, ami antik, ócska,
csorbát, töröttet s ami új, meg ép,
gyermekjátékot, -ó, boldog fogócska!-
s rászórni szórva mindent, ami szép.*

*Dalolna forró láng az égig róla
s kezén fogná mindenki földijét.*

*Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
hisz zuzmarás a város, a berek,
fagyos kamrák kilincset*

*fölszaggatni
és rakni, adjon sok-sok meleget.*

*Azt a tüzet, ó jaj, meg kéne rakni,
hogy fölengednének az emberek!*

Kedves Olvasóinknak áldott karácsonyt és boldog új évet kívánunk!

A Pannonhalmi Hírek szerkesztői

KÖNYVAJÁNLÓ

Akinek dereng már civilizációnk csalóka biztonsága és szívesen próbára teszi a képzeletét, nem csupán egy rendkívüli hajótörés kalandjának sebezhetetlen tanúja lehet a spanyol származású Yann Martel „**Pi élete**” c. könyvét olvasva (Európa, 2004).

Egy felszámolt állatkert utolsó lakói és Pi, az istenkereső, szelíd könyvmoly, akinek idilli gyermekkorra a szerencsétlenség napján véget ér, egyetlen mentőcsónakon kénytelenek osztozni az életért folytatott küzdelemben. A megpróbáltatások gyötrelmes hónapjai alatt a fiatal fiú lélekben is nagy utat tesz meg, aki a személyes felelősséget éppen a kiszolgáltatottság mélységes bugyraiban éli át, miközben a túléléshez szükséges megismerésnek és a belső erők szüntelen megújulásának olyan forrásait fedezi fel, amelyek önmagukban is méltók mindannyiunk figyelmére. Rendes körülmények között megszerzhetetlen tudás jut hősünk birtokába önmagáról, a többi élőlényről, a természetről, Istenről.

Tulajdonképpen, felnőtt élete, amelynek néhány külsődleges részletével a regény elején megismerkedünk, még hátravan, amikor kisodródik a szárazföldre, és félelmetes útítarsa, a bengáli tigris „köszönet nélkül” elnyargal a parti erdőbe. Az olvasó azonban érzi, hogy bármi történjék is Pi-vel a jövőben, élete már felépült.

Az önmagunkkal való bátor szembenézés zavarba ejtő példájával szolgál Szabó Magda „**Az ajtó**” c. önéletrajzi regénye (Európa, 2004).

Az egymást szerető lelkek lehetséges közelségének drámája ez a történet, amelyben a beszélő tettek sem bizonyulnak elegendőnek a személyes terhek közös viseléséhez. Kétfajta kíméletlen igazmondás teszi próbára önismeretünket: a regény lapjain nagy erővel megelevenített idős asszony mindenre elszánt, belső következetessége és az író semmit sem szépítő tanúságtétele egy olyan, egyszerre hétköznapi és rendkívüli emberi valóságról, amely nagyon is létezik, de egyáltalán nem nyilvánvaló. Miközben az írónak mégis sikerül megmutatnia a nem nyilvánvalót, művészete az eszköztelenség magaslataira csalja az olvasót.

DIÓVÁR Könyvesbolt